

That Absurd Entity, Poetry – Polish Translations of Marianne Moore’s Ars Poetica of the Moment

Ewa Rajewska

Only bad writers find constant pleasure in writing; truly great authors have at least occasional fits of creative self-doubt.

On the other hand, it is well known that about two out of every thousand people enjoy reading poetry – not counting poets themselves. It is not a majority, but a minority, among the population as a whole, that likes poetry. But poets do belong to that minority.

For her part, Marianne Moore (1887-1972), American modernist poet and literary critic, editor of the prestigious literary and cultural *The Dial* in the 1920s, was inclined to declare her solidarity with those who have no taste for poetry. “I, too, dislike it,” she openly admitted in her famous poem entitled “Poetry”; there are other things more important than this absurdity. But even while feeling an exquisite disdain or “perfect contempt” for poetry, Moore continues, she has to admit that it remains a place for what is authentic and true, what is firmly grounded in reality – or, as she calls it in the poem, “the genuine”:

Marianne Moore, Poetry

I, too, dislike it: there are things that are important beyond all this fiddle.
Reading it, however, with a perfect contempt for it, one discovers in
it after all, a place for the genuine. [...] ¹

¹ Marianne Moore, “Poetry,” in: *Complete Poems*. Faber and Faber, London 1967, 266-267.

However, “the genuine,” that which poetry might contain, is not defined by Moore. Instead of a definition, we find in her poem, immediately following the provocative (coming from a poet’s lips) opening statement, a long list of intensely varied objects: “Hands that can grasp, eyes / that can dilate, hair that can rise / if it must [...] the immovable critic twitching his skin like a horse that feels a flea [...]” All of these no doubt ought to be included in the catalogue of “things that are important beyond all this fiddle,” poetry, which nevertheless, if we believe in its referentiality, as Moore does, could contain those things. “One must make a distinction, however,” the poet clarifies: “when dragged into prominence by half poets, the result is not poetry [...]” Poetry only begins to exist when poets become “literalists of the imagination” and will be capable of presenting “imaginary gardens with real toads in them [...]”

[...] In the meantime, if you demand on the one hand,
 the raw material of poetry in
 all its rawness and
 that which is on the other hand
 genuine, you are interested in poetry.²

As it turns out, this whole line of reasoning has been an experiment on Moore’s part, calculated to tie together threads of understanding: you find poetry to be a frivolous pursuit, reader? I understand. You make serious demands on it? I understand that perfectly, too. But that means that you are, in fact, interested in poetry, doesn’t it? So here, too, we are agreed. The provocative declaration “I, too, dislike it” displays the classical rhetorical technique of *captatio benevolentiae*, used in order to show the reader, once won over to the author’s side, her perspective on poetry – to give readers a short lesson in normative poetics, arising in an ostensibly ad hoc manner for greater suggestiveness, right before their eyes, while the connection is still vital. Marianne Moore’s “Poetry” is thus an example of an *ars poetica* of the moment, which nonetheless does not mean that the estimated temporal horizon of its effect was meant to be limited to that moment.

According to Moore, poetry should create imagined worlds in such a way that the effect appears to be truer than reality. It ought to – because it has not yet done that, this is the task poets are faced with (this also offers a partial explanation of why the *Complete Poems* of such an ambitious poet fills a relatively slim volume, in terms of page numbers).

Moore’s tactic for getting the reader to pay close attention to her lecture on poetic art is quite sophisticated: she makes an understanding gesture towards those who do not like poetry without joining the camp of those who have contempt for it. She questions, but does not depreciate. Even if contemporary poetry is “fiddle,” meaning absurdity, nonsense, triviality – its potential is great, we understand if we read between the lines.

This strategy of questioning without contempt is performed in rather divergent ways in Polish translations of “Poetry.”

² Loc. cit.

In his translation, Jarosław Marek Rymkiewicz refers to poetry (poezja) as “tym całym rzępoleniem” (all of this fiddling), treating “fiddle” as referring literally to the musical instrument – thus somewhat blurring the metaphoric meaning of “stupidity” (i.e., “fiddlesticks,” balderdash [although in English, the sense of literal “fiddling” as frivolity does have a precedent in the oft-repeated legend that Nero “fiddled while Rome burned”—T.D.W.]); “rzępolenie” is, in my view, a clumsy and rather lifeless choice:

Ja również nie gustuję w niej; są sprawy ważniejsze poza tym całym rzępoleniem.
Jednakże czytając ją, z doskonałą wzdumą, odkrywamy tam
miejsce na autentyzm, mimo wszystko. [...] ³

I, likewise, have no taste for it; there are matters more important beyond all this fiddling.
Reading it, however, with perfect contempt, we discover there
a place for authenticity, after all. [...]

Jan Prokop chooses the same solution:

I ja także nie lubię jej. Są rzeczy ważniejsze niż to rzępolenie.
Gdy czytamy ją jednak z doskonałą pogardą można odkryć
tam
mimo wszystko miejsce na coś swoistego. [...] ⁴

I don't like it either. There are things more important than all that fiddling.
When we read it, though, with perfect contempt, we can discover
there
after all a place for something specific. [...]

Julia Hartwig makes the decision to use the word “playthings” (again following the association with *play*), and weakened contempt to something more like disregard, with an additional “even”:

Ja także jej nie lubię; są rzeczy ważniejsze niż te wszystkie igraszki,
a jednak czytając ją, nawet z największym lekceważeniem, odkrywamy w niej,
mimo wszystko, miejsca prawdziwe. [...] ⁵

I don't like it either: there are things more important than all these playthings,
Yet reading it, even with highest disregard, we discover in it,
after all, true places.

³ Marianne Moore, “Poezja” (Poetry). Trans. Jarosław Marek Rymkiewicz. Tygodnik Powszechny (Universal Weekly) 1958, 48, 5.

⁴ Moore, “Poezja.” Trans. Jan Prokop. Tygodnik Powszechny 1961, 22, 5.

⁵ Moore, “Poezja.” Trans. Julia Hartwig. In: Marianne Moore, *Wiersze wybrane* (Selected Poems). Edited and with an introduction by Ludmiła Marjańska. Translated by Julia Hartwig and Ludmiła Marjańska. Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1980, 99.

Stanisław Barańczak chooses “bzdurzenie” (rot, drivel) and distaste rather than disliking:

Ja też czuję do niej niechęć: istnieją rzeczy ważne a całemu temu bzdurzeniu niedostępne.
A jednak czytając, z kompletną wobec niej pogardą, odkrywa
się w niej miejsce, gdzie może zaistnieć prawdziwa
rzecz. [...] ⁶

I, too, feel a distaste for it: important things exist, beyond reach of all this rot.
However, reading it, with complete contempt for it,
places open up where there can exist a true
thing.

Ludmiła Marjańska, editor and co-translator of one collection of Polish translations of Moore's poetry (*Wiersze wybrane* [Selected Poems], 1980), chose not to even attempt to translate this poem. She used an excerpt in her introduction, however, in order to illustrate how Moore strives for terseness: the American poet, Marjańska writes, “kept on correcting her poems, going back and eliminating whole paragraphs from them. The best example of this is the famous poem ‘Poetry,’ from which only three lines remain, from the original first verse:

Ja także jej nie znoszę.
A jednak, gdy człowiek ją czyta pełen pogardy, odkrywa,
jak niezwykła jest i prawdziwa.” ⁷

(I, too, can't stand it.
Yet when a person reads it full of contempt, he discovers
how strange it is and true.)

The first three Polish translations I cited postulate a certain community of those who write and those who read, signaling it by using plural forms. In Rymkiewicz's and Hartwig's translations, this formula takes the following shape: reading poetry, with perfect contempt / with the highest disregard, we discover (...); whereas in Prokop's version, the line reads: when we read poetry with perfect contempt, we can discover (...). Thus the poetic (or, to be precise, translating) persona admits to not only antipathy for poetry (as in the original: “I, too, dislike it”), but also to a contempt for it, shared with the reader.

The original, however, is more impersonal in the corresponding place: “Reading it, however, with a perfect contempt for it, one discovers... [.]” The deeply contemptuous unanimity

⁶ Moore, “Poezja.” Trans. Stanisław Barańczak. In: *Od Chaucera do Larkina. 400 nieśmiertelnych wierszy 125 poetów anglojęzycznych z 8 stuleci. Antologia w wyborze, przekładzie i opracowaniu Stanisława Barańczaka (From Chaucer to Larkin. 400 Immortal Poems by 125 English-Language Poets from 8 Centuries. Anthology Selected, Edited, and Translated by Stanisław Barańczak).* Wydawnictwo Znak, Kraków 1993, 457.

⁷ Ludmiła Marjańska, *Słowo wstępne (Introduction)*. In: Marianne Moore, *Wiersze wybrane (Selected Poems)*, 14. From the version of “Poetry” included in *The Complete Poems* Moore later deleted a dozen or so lines, including the reference to the absurdity of poetry. The entire poem in its revised version reads: “I, too, dislike it. / Reading it, however, with a perfect contempt for it, one discovers in / it, after all, a place for the genuine.” “Omissions are not accidents,” Moore wrote on the dedication page of her complete works; she included the earlier version in a footnote, however. See Marianne Moore, *The Complete Poems*, 36, 266-267.

of author and reader is far from obvious – the constructions with the pronoun “one” can be translated into Polish using the reflexive “odkrywa się” (here functioning as passive, “is discovered”) or even “można odkryć” (literally: “it is possible to discover”). The line is more a hypothesis, rather an attempt to adopt someone else’s point of view than an account of the speaker’s own readerly approach, identical with the impressions of others who nourish a perfect contempt for poetry.

This nuance is preserved in Barańczak’s version, where it reads: “A jednak czytając, z kompletną wobec niej [poezji] pogardą, odkrywa / się w niej miejsce, gdzie może zaistnieć prawdziwa / rzecz” (However, reading it, with complete contempt for it, places / are discovered where there can exist a true / thing). Both of the enjambments, “odkrywa / się” and “prawdziwa / rzecz” can be recognized as trademarks of the translator’s style – like the rhyme “odkrywa – prawdziwa” (to which there is no equivalent in the original) in Marjańska’s version. Marjańska, though her translation begins with the strong declaration: “nie znoszę jej” (I ... can’t stand it), later writes with greater detachment: “gdy człowiek ją czyta pełen pogardy, odkrywa...” (when a person reads it full of contempt, he discovers...). Thus, not even every reader, but only those who are “full of contempt,” which further narrows the circle of like-minded readers – the absence of a comma changes the meaning enough to give the impression of being a conscious omission. What is more, in this translation poetry “strange... is and true” – it already *is* those things, as opposed to having the potential to become them, as Moore would have it. Marjańska’s translation is even more affirmative than Julia Hartwig’s version, according to which in poetry “we discover... after all, true places.” These Polish female translators’ belief in poetry is more absolute than that of the poem’s author.

Moore’s experiment has one blind spot: will someone who not only does not like poetry, but thinks of it with total disdain, go to the trouble of picking up a book of poems and reading this manifesto of the moment?

Appendix

Marianne Moore, Poetry

I, too, dislike it: there are things that are important beyond all this fiddle.

Reading it, however, with a perfect contempt for it, one discovers in it after all, a place for the genuine.

Hands that can grasp, eyes

that can dilate, hair that can rise

if it must, these things are important not because a

high-sounding interpretation can be put upon them but because they are useful. When they become so derivative as to become unintelligible, the same thing may be said for all of us, that we

do not admire what

we cannot understand: the bat

holding on upside down or in quest of something to

eat, elephants pushing, a wild horse taking a roll, a tireless wolf under

a tree, the immovable critic twitching his skin like a horse that feels a flea, the baseball fan, the statistician--

nor is it valid

to discriminate against "business documents and

school-books"; all these phenomena are important. One must make a distinction

however: when dragged into prominence by half poets, the result is not poetry, nor till the poets among us can be

"literalists of

the imagination" – above

insolence and triviality and can present

for inspection, "imaginary gardens with real toads in them," shall we have

it. In the meantime, if you demand on the one hand,

the raw material of poetry in

all its rawness and

that which is on the other hand

genuine, you are interested in poetry.

From *Selected Poems*, 1935

Marianne Moore, *Poezja*

przeł. Jarosław Marek Rymkiewicz

Ja również nie gustuję w niej; są sprawy ważniejsze poza tym całym rzępoleniem.
Jednakże czytając ją, z doskonałą wzdrganiem, odkrywamy tam
miejsce na autentyzm, mimo wszystko.
Ręce zdolne chwytać, oczy
zdolne rozszerzać się, włos który może się zjeżyć,
jeśli musi, są to rzeczy ważne nie dlatego, że
górnobrzmiąca interpretacja może im zostać przypisana, lecz z powodu ich
użyteczności. A gdy stają się tak podobne, że aż niezrozumiałe, wtedy
o nas wszystkich można by rzec to samo: my
nie będziemy zachwycać się tym,
czego nie możemy pojąć: nietoperzem,
wiszącym głową w dół lub słoniami pospieszającymi w
poszukiwaniu jakiegoś pożywienia, skokiem dzikiego konia, nieznużonym wilkiem pod
drzewem, niewzruszonym krytykiem z drgającą skórą konia
który czuje pchłę, uderzeniem
w palancie, statystykiem –
i nie jest przekonywujące
rozróżnienie „wbrew handlowym dokumentom i
podręcznikom”; wszystkie te fenomeny są istotne. Trzeba
uczynić różnicę,
jednakże; wyciągnięty na wzniesienie przez
pół-poetów, wynik nie bywa poezją;
ani też, póki poeci między nami mogą być
„zapisywaczami
wyobraźni”, ponad
bezczelnością i trywialnością, i mogą przedstawiać
do wglądu urojone ogrody z rzeczywistymi ropuchami,
nie będziemy mieli
jej. Tymczasem, jeśli żądacie, z jednej strony,
naturalnego materiału poezji w całej
jego naturalności i,
z drugiej strony, tego co jest
autentyczne, obchodzi was poezja.

Marianne Moore, *Poezja*

przeł. Jan Prokop

I ja także nie lubię jej. Są rzeczy ważniejsze niż to rzępolenie.
Gdy czytamy ją jednak z doskonałą pogardą można odkryć
tam
mimo wszystko miejsce na coś swoistego.
Ręce, które mogą schwytać, oczy,
które mogą się rozszerzyć, włosy, które mogą zjeżyć się,
gdy muszą, oto rzeczy ważne nie ze względu na
patetyczną interpretację możliwą do wczytania w nie, ale
ponieważ są
użyteczne. Gdy stają się tak oderwane, że aż niezrozumiałe,
jest tak samo jak z nami –
zachwycamy się tym, czego
nie pojmujemy: nietoperzem
gdy wisi głową w dół albo goni w
poszukiwaniu jedzenia, słońcem przy pracy, dzikim źrebkiem i kręcącym
się w kółko, czujnym
wilkiem pod
drzewem, beznamiętnym krytykiem gdy marszczy skórę jak
koń nękaną przez pchły, piłki
nożnej kibicem, profesorem statystyki –
nie można też
występować przeciw „dokumentom handlowym i
podręcznikom szkolnym”; wszystkie te rzeczy są istotne. Tym
niemniej trzeba dokonać rozróżnienia:
kiedy są wydobyte przez półpoetów,
rezultatem nie jest poezja,
nie będziemy też, zanim poeci wśród nas nauczą się być
wiernymi tłumaczami
wyobraźni (ponad zuchwałą trywialnością) i zdołają przedstawić
do wglądu ogrody wyobraźni z rzeczywistymi żabami w nich
mieć jej
naprawdę. Tymczasem jeśli czekamy, z jednej strony
na surowy materiał poetycki w
całej jego surowości, a
z drugiej na to, co
jej własne, wtedy lubimy poezję.

Marianne Moore, *Poezja*

przeł. Julia Hartwig

Ja także jej nie lubię: są rzeczy ważniejsze niż te wszystkie igraszki,
a jednak czytając ją, nawet z największym lekceważeniem, odkrywamy w niej,
mimo wszystko, miejsca prawdziwe.

Ręce, które mogą chwytać, źrenice,
które mogą się rozszerzać, włosy jeżące się
bezwiednie. Wszystkie te rzeczy ważne są nie dlatego,
że nadają się do szumnych komentarzy, ale ponieważ są

użyteczne. Kiedy stają się czymś oderwanym i przestają być zrozumiałe
można o nich powiedzieć zgodnie, że trudno nam
podziwiać to,
czego nie rozumiemy: nietoperza
wiszącego głową w dół lub poszukującego

żeru, napierających słoni, tarzającego się po ziemi mustanga, niezmordowanego wilka
pod drzewem, chłodnego krytyka otrząsającego się jak koń kąsany przez pchłę, fanatyka
base-ballu, statystyka –
niesłusznie też byłoby
gardzić „dokumentami służbowymi
i podręcznikami szkolnymi”; wszystkie te zjawiska mają swoją wagę. Trzeba jednak [wprowadzić

rozdzielenie: kiedy opiewają je pół-poeci, nie ma poezji
nie będzie jej, dopóki pewni poeci spośród nas nie opowiedzą się
za „dosłownością
wyobraźni” – ponad
prostactwem i pospolitością, udostępniając nam

do oglądania „zmyślane ogrody z żywymi ropuchami”.
Ten jednak, kto żąda
surowca poezji

w całej jego surowości
i zarazem całej jego prawdy,
ten bliski jest poezji.

Marianne Moore, *Poezja*

przeł. Stanisław Barańczak

Ja też czuję do niej niechęć: istnieją rzeczy ważne a całemu temu bzdurzeniu niedostępne.

A jednak czytając, z kompletną wobec niej pogardą, odkrywa

się w niej miejsce, gdzie może zaistnieć prawdziwa

rzecz. Dłonie zdolne do chwytania, oczy

potrafiące wyjść na wierzch, jeżący

się – jeśli trzeba – włos: te rzeczy są ważne nie dlatego, że

można do nich doczepić jakąś górnolotną interpretację, ale ponieważ są

do czegoś przydatne. Gdy oddalą się od swych źródeł tak, że tracą zrozumiałość,

reagujemy chyba wszyscy tak samo:

nie możemy pojąć, toteż

nie podziwiamy. Nietoperz

wiszący długo głową w dół albo mknący w poszukiwaniu

żeru, przepychanki słoni, tarzający się mustang, niezmordowany wilk

pod drzewem, niewzruszony krytyk, któremu skóra drga jak koniowi,

gdy czuje pchłę, kibic basebalowy,

statystyk –

tych rzeczywistych

zjawisk, włącznie z „księgami handlowymi i podręcznikami”,

nie należy traktować jako mniej istotnych; wszystkie są ważne. Trzeba

jednak wprowadzić rozróżnienie: jeśli w tę ważność wloką je na siłę

pół-poeci, nie powstaje z tego poezja; i nie jest też możliwe

jej powstanie, dopóki poeci wśród nas nie będą się starali

być „literali-

stami wyobraźni”, wyższymi niż wyniosłość i pospolitość,

dopóki nie będą umieli udostępnić naszym oczom „zmyślonych ogrodów,

gdzie skaczą żywe ropuchy”. Na razie zaś, jeśli

domagasz się, z jednej strony, surowca poezji

w całej jego dotkliwej

namacalności a, z drugiej, tego, co prawdziwe –

chodzi ci właśnie o poezję.

KEYWORDS

Julia Hartwig

literary translation

*Stanisław
Barańczak*

Ludmiła Marjańska

ABSTRACT:

This essay combining literary history and translation criticism focuses on “Poetry,” the programmatic poem by outstanding American modernist poet Marianne Moore. It draws the reader’s attention to the most important interpretative issues in the work, including the poet’s attempt to enunciate the basically “inexpressible” essence of poetry and phenomenon of its functioning. The mystery of poetry and of Moore’s poem are illustrated through a critical analysis of Polish translations by the following translators: Jarosław Mark Rymkiewicz, Jan Prokop, Julia Hartwig, Stanisław Barańczak, and Ludmiła Marjańska, which are provided in an appendix together with the original.

ars poetica

poetry translation

poetry

Marianne Moore

Jarosław Marek
Rymkiewicz

Jan Prokop

NOTE ON THE AUTHOR:

Ewa Rajewska, PhD – scholar of Polish language and literature, specializing in translation studies and literary translation from English into Polish; author of books on Polish translations of Lewis Carroll's *Alice's Adventures in Wonderland* Lewisa Carrolla (*Dwie wiktoriańskie chwile w Troi, trzy strategie translatorskie. „Alice's Adventures in Wonderland” i „Through the Looking Glass” Lewisa Carrolla w przekładach Macieja Słomczyńskiego, Roberta Stillera i Jolanty Kozak* [Two Victorian Moments in Troy, Two Translation Strategies. Alice's Adventures in Wonderland and Through the Looking Glass in the Translations of Maciej Słomczyński, Robert Stiller, and Jolanta Kozak], 2004) and on the poetry and translation of Stanisław Barańczak (*Stanisław Barańczak – poeta i tłumacz* [Stanisław Barańczak—Poet and Translator], 2007). Assistant Professor at the Institute of Polish Philology at Adam Mickiewicz University in Poznań; in charge of translation specialization for MA students there (www.przekladowa.amu.edu.pl) and responsible for the “Translation Workshop” – the Scholarly Translation Circle at UAM.